

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ε. Σπ

Ο ΕΡΩΣ ΤΟΥ ΣΤΕΝΤΑΛ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΛΑΝΙΑΣ ΓΚΙΛΜΠΕΡ

Στή Μασσαλία. 'Ο Στένταλ ακολουθεί την άχαρημένη του. Τι ώρακι πόλις ή Μασσαλία !... 'Ημέρας εύτυχίας. 'Ενκ τα-
ξείδι στη Γρανόβλη. 'Όπου έρχονται κακοί καιροί. 'Ο Στένταλ άηδιάζει. Τι φρικτή πόλις ή Μασσαλία !... 'Ο Στένταλ
ώς... έμπερος. 'Απενταρίες !... Στο Παρίσι. Το ξεψυχισμα ενός φλογερού έρωτος, κ.τ.λ.

II

Διηγήθηκα στο προηγούμενο φύλλο τὰ του ειδυλλίου του με-
γάλου Γάλλου συγγραφέως Στένταλ με την καλλιτέχνα Μελανία,
ή οποία τόσες φορές τον πότισε. Δημοσιεύουμε σήμερα το τέλος της
αισθηματικής αυτής ιστορίας, στο όποιο ο ρόλος των ερωτευμένων
άλλάζει.

Μιά μέρα, ή Μελανία άνήγγειλε άξαφνα στον Στένταλ, ότι είχε
κλείσει συμφωνία μ' έναν θεατρόν γιά να πάη να παίξη στο «Με-
γάλο Θεάτρο» της Μασσαλίας όλη την χειμερινή περίοδο, και ότι
της έδωσαν γιά το άναγκάσιμα αυτό έξη χιλιάδες πεντακόσια φράν-
κα. 'Ηταν σωστό λαχείο δηλαδή και δεν μπορούσε να άρνηθί.

'Ο Στένταλ σκέφτηκε το πρώτα ψυχραμα και είδε ότι ή Με-
λανία είχε δίκιο. 'Επρεπε να δεχτεί. 'Αλλά και γιά τον ίδιο έρχόταν
πολύ βολικό αυτό το ταξείδι. Τι γύκανε στο Παρίσι; Δεν υπήρχε
καμιά έλπίς να σταδιοδρομήσει, ν' άποκτήσει χορήματα γιά να ζήν
τη ζωή του άνεπιπολούσε. 'Ενώ στη Μασσαλία,
την πόλη του έμπορίου, όλα θά πήγαιναν καλά.
'Ενας φίλος του, ο Μάντ, είχε εγκατασταθεί ήδη
έκει με τον σκοπό ν' άποκτήσει πείρα στο έμπο-
ριο και ν' άνοίξη κατόπιν μιιά Τράπεζα. 'Ο φίλος
του αυτός είχε βρει κι' άλλες γιά τον Στένταλ μια
θέση σ' ένα... κατάστημα άποκακιών, στον Μεν-
νί και Σα. Δεν χωρούσε λοιπόν κανείς διαταγμής.
Θά έβγαίνε. 'Όλη την ημέρα θά εργαζόταν στο κα-
τάστημα και το βράδυ θά πήγαινε στο θέατρο γιά
ν' άκούση την Μελανία του. Θά ζούσαν μαζί σαν
τά τραγούνα !... Τι άλλο ήθελε; Μπορούσε να γίνει
μεγαλύτερη εύτυχία ;... *

'Ο Στένταλ

'Όταν έφταος στη Μασσαλία ο Στένταλ, του
φάνηκε ότι έβλεπε σ' έναν νέο κόσμο, που για
πρώτη φορά τον έβλεπε. 'Όλα ήσαν στην πόλη
αυτή διαφορετικά έστ' το Παρίσι. Οι άνθρωποι έ-
καναν στους δρόμους τόσες και τέτοιες χειρονο-
μίες, που νόμιζες ότι κουβέντιαζαν με τὰ χέρια! Τρέχουν, φωνάζουν,
τραγουδούν, είναι ειθίμοι. 'Ο ήλιος λάμπει θριαμβικά. Παντού έ-
πάχει φως, ένα φως θαυμάσιο, έκπληρωτικό. Πρώτη φορά έβλε-
πε τέτοιο πράγμα ο Στένταλ και του έκανε έντυπωση ο πολύχρο-
νος, πολιτικόλογος και μυροβόροσος πληθυσμός της πόλεως αυτής.
'Υψήζαν εκεί 'Ανατολές άνακατομένο με έβροκατίους. 'Υδοί με
τά σαρκία τους. Τοίχοι με τά φέσια τους. 'Αραβες με μαζουές
άσπρες κλεμνίες. Κινέζοι με κοτσιές και αίτερα φορέματα, άπα-
ράλληλα σαν γυναίκαία, όλα τά κοστούμια και όλες ή φυλές του
κόσμου !... 'Ο Στένταλ τάχε χαμένα... 'Ηταν εύτυχής...

'Εγκαταστάθι στην Μασσαλία, τον Αυγούστο του 1805 κι' έ-
νωισθε τον έναντο του τραπεζιτηριμένου. Γιατί όχι άλλωστε; Μήπως
δεν ήταν ο φίλος, ο έκλεκτός της καρδιάς μιάς ήθλοισού που έταίσε
στο μεγαλύτερο θέατρο της Μασσαλίας και ή οποία περιφρονούσε
γιά ζάχη του όλους τους θαυμασιούς που την περιτριγυρόζαν να την
καταστήσουν; 'Ηταν τόσος μάλιστα ο ένδοξισμός του Στένταλ,
όστε προς στιγμήν σκέφθηκε να... υδοθήση την κόρη της Μελα-
νίας;

Ποιός θά τον εμπόδιζε να κάνει την γυν-
ναία αυτή πράξη προς μιιά γυναίκα του τον
ελάττεσε;

'Υστερα από λίγο καιρό αναγκάστηκε ο
Στένταλ να φύγει γιά την πατρίδα του, την
Γρανόβλη. Είχαν τελειώσει τά χορήματα του
και ήθελε να κάνει μιιά νέα άραμαση του πα-
τέρα του. 'Όσον καιρό έβλεπε, ή Μελανία του
έστειλε από τη Μασσαλία φλογερά χορήμα-
τα. Τον έβεβαίωσε ότι δεν άγαπά παρά μί-

νον αυτόν στον κόσμο κι' ότι ήταν γι' αυτή ή μοναδική της λα-
τρεία !...

«Γλυκέ μου φίλε, του έγραφε, έχω ανάγκη άπ' την άγάπη
σου. 'Αγάπα με, άγάπα με όπως κι' όσο σ' αγαπά !...»

Μά ο Στένταλ άπιστολήμένος με τον πατέρα του άγορίσσε να
άπαντήση. Τότε ή Μελανία άπελάζωταν και του έγραφε :

«Κάτι μου λέγει—και είδε να εινε φέμμα—ότι ή άγάπη που
μούχεις εινε ένα καπιόσιο περαστικό και ότι δεν εμιαί γιά σένα
παρά μιιά γυναίκα με την όποιαν περνά κανείς εύχάριστα την ώρα
του... 'Αλλοίμονο !... Και 'γώ που πιστεύω ότι θά μπορούσα να
γίνομ μιιά μέρα ή σύντροφος της ζωής σου !... Τι γέλοια πού
εμιαί ! Θά φαντάζομαι ίσως ότι θυμόσο. 'Όχι, φίλε μου, σέ
βεβαίωσο. 'Εχω ύποφέρει τόσα στη ζωή μου, ώστε τίποτε πειά
δεν με ξεφρνίζει. Τά παίρω όλα σαν να ήσαν τά φυσικότερα
πράγματα του κόσμου και σαν να επόκειτο να μου συμβούν».

Τον Σεπτέμβιο ξαναγύρισε ο Στένταλ στη Μασ-
σαλία. Κι' έβλεπε όλα ξεγύσθρην. 'Η Μελανία ή-
ταν εύτυχισμένη όπως και πριν. 'Εκείνος όμως !...

Στο νέο του έπάγγελμα, το έμποριο, δεν τὰ
πήγαινε και περίφημο ο Στένταλ. Στην άρχή το
έμποριο είχε κινήσει το ένδιαφέρον του. 'Επήγαινε
στο τελωνείο, στο χρηματιστήριο, έγραφε και έδι-
άβαζε την άλληλογραφία του καταστήματος που έρ-
γάζοταν, επέβλεπε το ζήγισμα των έμπορευμάτων.
Αούνευε πολύ, αλλά ήταν κι' εύχαρασισμένος. Σι-
γα-σιγά όμως άρχισε να κουράζεται, να πλήττει.
Όχι !... Τά ίδια και τά ίδια από το προί ως το
βράδυ ! 'Α, όχι αυτό δεν μπορούσε να το άνεχθί.
'Αλλωστε ή δουλειά δεν πήγαινε και τόσο κα-
λά. Οι 'Αγγλοι είχαν άπολείσει την Γαλλία και
στη Μασσαλία δεν πήγαινε ούτε καφές, ούτε ζά-
χαρη, ούτε κανέλλα. 'Ο οίκος Μεννί και Σα βο-
σκόταν στα πλούδια της χροεκοκίας.

Θά μπορούσε βέβαια ο Στένταλ να κάνει τρα-
πέζιτικες έργασίες. Ποιός θά τοβόινε όμως χορήματα; 'Όχι βέβαια
ο πατέρας του που ήταν τρομερά φορηκοσμένος μαζί του.

'Αλλά και ή Μασσαλία άρχισε σιγά-σιγά να τον άηδιάζη. 'Ενώ
στην άρχή την έβρασε διασκεδαστική και γεμάτη μουσική κίνη-
ση, τώρα του έδινε τά γεύρα. 'Ηλιος, σκόνη, και ούτε ένα δέντρο
πουθενά ! Όχι ! Πόλις ήταν αυτή ή κόλασις ;... Και το θέατρο;
'Αλλη άηδία. Οι θεαταί φημιρούν και φωνάζουν τόσο δυνατά που
δεν μπορείς ν' άκούσις το έργο. Σάν να ήμην έφτανας δε όλα αυτά
έχρωσκ' ησε κι' ο θεατρόνος και δεν πλήρωσε τους ήθλοισούς. 'Η
Μελανία είχε δεκαπέντε μέρες να πληρωθί. 'Όσο γιά την κοινωνία
της Μασσαλίας, αυτή πειά ήταν γιά δέσιμο ! Γυναικες που πουλούν
την καρδιά τους, άντρες που άπ' το προί ως το βράδυ συζητούν
γιά έμποριο, και που κάνουν δόλιες χροεκοκίες. Δεν μπορεί να ζήση
κανείς στη Μασσαλία, όταν γνώρισε μιιά φορά την γλίσκα του Πα-
ρισού !

Μά ήταν και κάτι άλλο σοβαρότερο άκόμη που χαλούσε το κέρι
του Στένταλ. Το λυόστημα των χορημάτων. 'Ο άτιμος συγγραφέας
έβλεπε με άτελεισία ότι το μαυρο του κοστούμι είχε φαγωθεί στα
μανιάς, ότι το μπλέ του κοστούμι βρισκόταν
στα τελευταία του και ότι σδάσις έβραζε ή έ-
κανε κρύο, αναγκάζοταν να μένι μέσα στο σπίτι
γιατί το έπανωφόρι του ήταν άδύνατον πειά
να φορεθί !...

«'Ανοίχτηκα, έγραφε σ' ένα φίλο του, στο
πέλαγο, με μιιά μικρή βάρκα που σάσισε που-
λύ κληγγορα και κινδυνεύει να βουλιάζη !»

Γιά ν' άποφύγη το βούλιαγμα αυτό ο Στέν-

ταλ, ένα μόνον μέσον ύπληξε : να γυρίσει στο Παρίσι. Και τὸ ξαμαίε.

"Όταν γύρισε στὸ Παρίσι ὁ Στένταλ, μαζὺ φυσικὰ μὲ τὴν Μελανία, ὁ δεσμός τους δὲν ἐβάσταξε καὶ πολὺν καιρὸ. Ἡ ἀγάπη τους εἶχε φτάσει πρὶν τὸ τέμα της καὶ τίποτε δὲν μπορούσε νὰ τὴν ἀναλωσοῦν. "Έλαμε πάντως μερικὲς ἀποτίσεις ἡ Μελανία, ἀλλ' ἀπέτυχε. Ὁ Στένταλ δὲν ἐπίγαινε πρὶν νὰ τὴν ἴδῃ, μὰ οὔτε καὶ τῆς ἔγραφε. Τὴν παραμελοῦσε...

"Ἐξ ἡ βδομάδες τώρα, τοῦ γράφει ἡ Μελανία, μὸν γράφεις δεῖ θὰ μὸν ἀπαντήσης στὶς ἐπιστολές μου, ἔταν θὰ ἔχῃς ἡσυχία, λίγες στιγμές, τὸ κεφάλι σου, μὰ μάταια περιμένω γράμμα σου. Καλέ, φίλε μου, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ βιάζεσαι. Ὁὰ προτιμῶσα, ὠστόσο, νὰ ἐξηγῶσόν μου εὐκρινῶς μαζὺ μου καὶ ὄχι νὰ μεταχειρίζεσαι τὶς μικρὲς αὐτὲς ὑπερφυγῆς πὸ σου ἐπιτρέπονται ἰσως ν' ἀναβάλῃς νὰ μὸν ἀπαντήσης μὰ πὸν δὲν μποροῦν νὰ μὲ ξεγελοῦν ὡς τὸ τέλος. Σ' ἔρωτῶ λοιπὸν καὶ πάλιν :

>1) Θέλεις ἐνώνοντας τὰ φτωχὰ χερματικά μας μέσα νὰ ζῆσμε μαζὺ ;

>2) Ἐχεις τὴ δύναμη νὰ μὲ προτιμήσης ἀπὸ τὶς φιλοδοξίες καὶ τὰ σχέδια σου, καὶ νὰ ζήσης μαζὺ μου καὶ ἂν ἐξακολούθησόν ἀκόμα νὰ σου τὸ ἀπαγορευθῶν οἱ γονεῖς σου ;

>3) Σκοπεῖς, τέλος, νὰ περάσης ὅλη σου τὴ ζωὴ μαζὺ μου, νὰ τὴν ἀφιερώσης σὲ μὲνα ἀποκλειστικῶς, ὅτι καὶ ἂν σμιβῇ ; Ἐλέω νὰ μὸν τὸ πῆς αὐτὸ σὺν κύριος καθὼς πρέπει καὶ ἀφοῦ καλὰ τὸ σκεφθῆς. Ἄν αὐτὴ εἶνε ἡ πραγματικὴ καὶ εὐκρινῆς θέλησί σου, ἔχει καλὸς. Ἄν ὄχι, νὰ μὸν τὸ φανερώσης, νὰ τὸ ξέρω.

"Ἡ ἡσυχία μου ἐξαερεῖται ἀπὸ τὴν ἀπάντησή σου. Πρέπει νὰ εἶνε σαφῆς καὶ κατηγορηματικὴ. Σου ἔδωκα δείγματα τῆς ζωηρότερης ἀγάπης, τῆς πὸ τρυφερῆς λατρείας, δείγματα ἀδιαφιλονητικὰ. Καὶ σ' ὅλα αὐτὰ μὸν ἀπάντησες μὲ ὀμοιοτολίαιες, μὸν λέες τὶς ἐξακολουθεῖς νὰ μ' ἀγαπᾶς καὶ δεῖ θὰ ἐλθῆς νὰ μὲ ἰδῆς ὕστερα ἀπὸ δέκα μέρεις... τὸ ὁποῖον σημαίνει δεῖ θὰ μὲ φίλησης, θὰ μὲ χαιδέψης καὶ θὰ μὸν πῆς σὲ ὅλους τοὺς τόνους καὶ μ' ὅλους τοὺς τρεψούς, πὸς εἶσαι εὐχαριστημένος πὸν βρίσκεισαι κοντὰ μου... Εἶνε πολλὰ ἰσως αὐτὰ γιὰ σένα, γιὰ μὲνα ὅμως δὲν εἶνε τίποτε, προπάντων ὅταν σκέπτομαι τὴν συμπεριφορὰ σου ἀπέναντί μου καὶ τοῦ χαρακτῆρός σου. Μὲ ὅλα σου τὰ χάρδια καὶ μ' ὅλα σου τὰ φίλια δὲν πείθομαι ὅτι μ' ἀγαπᾶς, ὅσο τὸ θέλω καὶ ὅσο θὰ τὸ ἐυχόμενον γιὰ νὰ εἶμαι εὐνοχισμένη καὶ νὰ εἶνε ἡσυχὴ ἡ ψυχὴ μου. Γι' αὐτὸ, φίλε μου, ζήτω λίγη περισσότερο εὐκρινεία ἐκ μέρους σου..."

Τὶ ἀπάντησε τὸ γράμμα αὐτὸ τῆς Μελανίας ὁ Στένταλ ; Ἄγνωστο. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ ἀγάπη του εἶχε πρὶν ἐξωθισθῆ. Ἡ μικρὴ ἡθλοποιὸς πὸν τὴν ἀγαποῦσε τερελλὰ ὄλιτε, τώρα πρὶν δὲν τοῦλεγε τίποτε. Ἴσως γιὰ καὶ ὁ Στένταλ ἦταν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους πὸν μόλις τοὺς ἀγαπήσουν, παῖνον ν' ἀγαπᾶνε.

"Ἄλλωστε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη πολλὸ σοβαρότερα πράγματα τὸν ἀπασχολοῦσαν. Ἐφρόντιζε γιὰ τὸ μέλλον του, ἤθελε νὰ βρῆ κατὸν θέση. Καὶ τὴν βρῆκε. Ὁ φίλος του Μαρσίλι Νταρὶ τὸν διώρισε ἔκτακτα ἐπιμελετὴ τὸν στρατοῦ τὸν Ναπολέοντος, τὴν 29 Ὀκτωβρίου 1806. Ἦταν ἡ ἡμέρα πὸν ὁ Βοναπάρτης ἐξεστράτευσεν κατὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Πρωσίας, ὁ ὁποῖος τὸν εἰχε κηρύξει τὸν πόλεμο.

Καὶ ἡ Μελανία ; Δὲν τὴν ἔξαλεσε ὀλίτελα ὁ Στένταλ. Χρόνια ἀργότερα τὴν συλλαμβάνε μὲ συγχίνισα...

"Ὅσο γιὰ τὴν Μελανία, γλήγορα παρηγορήθηκε. "Όταν τὴν ξαναεῖδε ὁ Στένταλ, τὸ 1817, ἦταν μὰ γυναικὰ χαροῦμένη, ὄραση, πὸν ἀπελάμβανε μὲ ὄλη τὴν δύναμὴ τῆς ἰ ἀγαθῆς τῆς ζωῆς. Ὑστερα ἀπὸ ἕνα χρόνον παντρεύτηκε μὲ ἕνα Ρώσο ἀριστοκράτη. Καὶ τότε πρὶν ἔξχασε ἐντελῶς σχεδὸν τὸν φιλοδοξία καὶ παράξενο συγγραφέα...

ΤΟΥ ΠΕΤΡΑΡΧΗ

Η ΥΠΟΨΙΑ

Μία μέρα περπατοῦσαν μαζὺ ἡ φωτιά, τὸ νερὸ, ὁ ἀνεμος καὶ ἡ ὑποψία. "Όταν ἔφτασαν σ' ἕνα σταυροδρόμι, χωριστικὰν ἀφοῦ προηγήθησαν ὄσαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον σημάδια γιὰ νὰ γνωρίζονται εὐκολότερα, ὅταν θὰ ξανασυναντιόντουσαν.

— "Ὅπου καντὸς, ἐκεῖ εἶμαι καὶ ἐγὼ, εἶπε ἡ φωτιά.
— "Ὅπου κοινοῦνται φύλλα καὶ γέρνονν καλάμα, ἐκεῖ θὰ μ' εἴρετε καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ ἀνεμος.

— "Ὅπου βλέπετε σκῶινους, ἐκεῖ κοντὰ βρίσκομαι καὶ ἐγὼ, εἶπε τὸ νερὸ.

Τελειοῦσα μίλησε ἡ ὑποψία καὶ εἶπε :

— "Ἐμένα θὰ μὲ βρῆτε ὅπου ὑπάρχει δυστυχία. Γιατὶ ὅπου βάλω ἐγὼ τὸ πόδι μου τρώω τὸ κάβει σὸν τὸ σαράκι..."

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Η ΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ Η ΕΚΦΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΣΚΟΤΩΜΕΝΩΝ

Ἦως πεθαίνου ὄσοι τραυματίζονται στὴν καρδιά καὶ στὸ κεφάλι. Σκοτωμένοι πὸν φαίνονται σὸν ζωντανῶν. Στὰ πεδία τὸν μαχῶν. Νεκροὶ σὲ στάσι ἰκεσίας καὶ προσευχῆς. Σκοτωμένοι πὸν φαίνονται σὸν νὰ κοιμῶνται ! Ὁ νεκροὶ τῆς μάχης τοῦ Μάρνη. Μία πλάνη τὸν συγγραφῆσαν, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

"Ένας διαπρεπῆς Γάλλος καθηγητῆς δημοσίευσεν τελευταία σὲ κάποιον Παρισινὸν ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν τὰ συμπεράσματα μαχῶν μελετῶν τὸν καὶ παρατηρήσεων ἐπὶ τῆς στάσεως καὶ τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν πὸν σκοτώνονται στὸν πόλεμο.

Στὴ μελέτη του αὐτὴ ἀναφέρει, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι πολλὲς φορές ὄσοι σκοτώνονται στὶς μάχες, πεθαίνου ἀκαριαίως, χωρὶς ἀγωνία καὶ χωρὶς σπασμούς. Ὁ ἀτόμοτος αὐτὸς θάνατος προκαλεῖται ἰδίως ἀπὸ τὰ τραύματα τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς καρδιάς.

"Όταν πάλι ἕνας στρατιωτῆς πληγωθῆτὶ στὸ ὑπογάστριον, νοθεῖται μέχρως ὅπου ξεφυγήσῃ, φρικτὴ ἀγωνία. Τόση εἶνε ἡ ἰσχύοντα του, ὡστε καὶ μετὰ τὸ θάνατό του τὸ πρόσωπό του μὲνει συνεπαλασμένο, τὰ χέρια του σταυρωμένα καὶ σφιγμένα ἀπάνω στὴν κοιλία του καὶ τὸ κορμὶ του κωρτωμένο καὶ γυμνὸν ἀπ' τὴ μὲν πλευρά.

"Ἐπίσης πολλοὶ νεκροὶ ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν ἐπὶ πολλὸ μετὰ τὸ θάνατό τους τὴν ἔκφραση πὸν εἶχαν πεθαίνοντάς.

"Ὅσοι τραυματίζονται στὸ κεφάλι πέφτουν μπροστὰ ἀπάνω στὸ χῶμα, κρατώντας ἀκόμα τὸ ὄπλο τους στὰ χέρια ! Στὴν ἴδια στάσι πέφτουν καὶ ὄσοι τραυματίζονται στὴν καρδιά.

Πολλὲς φορές πάλι ὁ θάνατος ἐπέρχεται τόσο γρήγορα, ὡστε ὁ πολεμιστῆς ἂν καὶ νεκρός, στέκει μερικὲς στιγμὲς ὀρθός ! "Ένας Ζουάνος π.χ. πὸν εἶχε πληγωθῆτὶ στὸ Βεγνὲν θανάσιμα σὸν στήθος, βρέθηκε λίγες στιγμὲς μετὰ τὸ θάνατό του ὀρθός, μὲ ἕφ' ὄπλον λόγχῃ καὶ μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένον ἀπειλητικὰ πρὸς τὸ μέρος τῶν ἐχθρῶν.

Κοντὰ σ' αὐτὸν βρῆκαν πλημμυρισμένον στὸ αἷμα τὸν ἕναν ἄλλο στρατιωτῆ, ὁ ὁποῖος εἶχε πεθάνει ἀπὸ ἀιμορραγία τοῦ τραυματίου του. Ὁ στρατιωτῆς αὐτὸς κατὰ τὴν διάθεσιν τῆς ἀγωνίας του, εἶχε πάρει φαίνεται στάσι ἰκετευτικὴ καὶ προσευχῆτικὴ. Τὴ στάσι αὐτὴ διατηροῦσε καὶ μετὰ τὸ θάνατό του, γιὰ τὸ πρόσωπό του καὶ τὸ μάτια του ἦσαν γυρισμένα πρὸς τὸν οὐρανόν, τὰ χέρια του σταυρωμένα καὶ τὰ δάχτυλά του μαζεμένα.

Οἱ γιατροὶ πὸν περιέρχονται τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἐκπληροῦνται συναντώντας νεκρούς, πὸν ἡ ἔκφραση τοῦ προσώπου τους παρουσιάζει ἀκόμη τὴν εὐκρινῆς τῆς ζωῆς. "Ἐτσι πολλοὶ φαίνονται σὸν νὰ βασιάζονται ἀπὸ ὀδύνη καὶ ἀπόνους, ἄλλοι ἔχον ὄλη γαλήνια καὶ εὐρηκνῆ, ἄλλοι χαμογελοῦν πρὸς τὸν οὐρανὸν βυθισμένοι στὴ μακαριότητα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἄλλοι θαρροῦν ἐπὶ ἐν' ἐτοιμῶν καὶ μιλῶσιν...

"Ἄλλοι πάλι εἶνε γονατισμένοι καὶ σφιγγον σπασμοδικὰ τὸ ὄπλο τους. Ἄλλοι ἔχον ἰσχυμένον τὸ χερί τους σὸν νὰ θέλουν νὰ φυλαχτοῦν ἀπὸ τὶς σφαῖρες ἡ σὸν νὰ κάνουν μία τελευταία φορὰ τὴν προσευχὴ τους.

"Ἐπίσης πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς φαίνονται σὸν νὰ κοιμῶνται. "Όταν μάλιστα τραγικὰ νὰ φρονῆ στὸ πεδίο τῆς μάχης δυνατὸς ἀέρας, ἡ ὄψη τὸν ἀναδωρογονεῖται καὶ ὄλοι αὐτοὶ οἱ ἐπιληπτικοὶ νεκροὶ πολεμιστὰ φαίνονται ἔτοιμοι νὰ σηκοθῶν καὶ νὰ ξαναρχίσουν τὴ μάχη.

Μετὰ τὴ μάχη τοῦ Μάρνη, οἱ Γάλλοι γιατροὶ πὸν περιεῖδαν στὸ πεδίο τῆς, εἶδαν πολλούς σκοτωμένους Γερμανούς ἀξιοματικῶς, στῶν ὁποῖων τὰ πρόσωπα ἦταν ἀκόμη ζωγραφισμένη μὲ ἀνδρεία καὶ τόλην καταπληκτικῆ.

"Ἐπίσης καὶ οἱ Γάλλοι στρατιῶται πὸν εἶχαν πέσει στὴν ἴδια μάχη, εἶχαν μὰ ὑπέρτατη ἔκφραση ἀνδρείας στὴν ὄψη τὸν καὶ φαίνονταν ἔτοιμοι νὰ ἐξορμήσουν μὲς ἀπὸ τοὺς σωρούς τὸν ἀιμοφύρον πτωμάτων...

"Ἐτσι ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν ἔχον δίκην οἱ συγγραφῆς, οἱ ὁποῖοι παριστάνου σιγήσῶν τοὺς νεκρούς τῶν μαχῶν κατάχλωμος, παρασιποῦς καὶ σχεδὸν... σπασμένους, ἀφοῦ οἱ περισσότεροὶ ἀπ' αὐτοὺς διατηροῦν μέρη τελευταίας πνοῆς τὴν ἠρωικὴ ἔκφραση πὸν εἶχαν ἐνὸν περπατοῦσαν...

Ο ΦΛΥΑΡΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Κάποιος δικηγόρος ὀνόματι Ἄβραάμ ὄρχισε κάποτε νὰ μιλήη γιὰ μὰ ὑπόθεσι μὲ μὰ ἀφόρητὴ φλυαρία, ἡ ὁποῖα δὲν φαίνονταν πὸς θὰ τελείωνε γρήγορα.

— Ἄβραάμ, τοῦ εἶπε τότε σὸν ὁ πρόεδρος, κάνε ἀκόμα μὰ... θυσία σὲ παρακαλῶ. Θυσίασε τὸ σημερινὸν λόγῳ σου !